Täysistunto

Torstai 19.11.2026 klo 16.00—21.43

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kilpailulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 326/2026 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia, ja jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun asti, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Ministeri Marttinen, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.52 **Työministeri Matias Marttinen** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, kunnioitettu rouva puhemies! Markkinoiden pitää olla kaikille toimijoille reilut ja yhdenvertaiset. Tämä koskee korostuneesti tilanteita, joissa julkinen toimija toimii kilpailluilla markkinoilla. Näissä tilanteissa tulee varmistaa, että julkinen toimija ei vääristä kilpailua eikä vaikeuta yksityisten yritysten toimintaa.

Nyt käsittelyssä olevilla lakimuutoksilla vahvistamme reilun kilpailun toteutumista markkinassa. Esityksellä muutettaisiin pääasiallisesti kilpailulain säännöksiä, jotka koskevat niin sanottua kilpailuneutraliteettia. Kilpailuneutraliteetilla tarkoitetaan tasapuolisten kilpailuedellytysten turvaamista julkisen ja yksityisen elinkeinotoiminnan välillä.

Olennaisimpana muutoksena esitetään julkiselle toimijalle velvollisuutta laatia kirjallinen itsearviointi kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvasta taloudellisesta toiminnasta. Itsearvioinnissa olisi esitettävä selvitys keinoista, joilla julkinen toimija on varmistanut, ettei toiminta vääristä terveen ja toimivan kilpailun edellytyksiä markkinoilla. Velvoitteen avulla ennaltaehkäistään kilpailuneutraliteettiongelmien syntymistä sekä tehostetaan Kilpailu- ja kuluttajaviraston valvontamahdollisuuksia.

Kilpailulakiin lisättäisiin myös määritelmä siitä, milloin kyseessä on kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuva taloudellinen toiminta.

Lisäksi esitetään velvollisuutta toiminnan markkinaehtoisuuden varmistamiseen sekä täydennystä kirjanpidon eriyttämisvelvollisuuteen. Kirjanpidon eriyttämisvelvollisuutta sekä esitettävää itsearviointivelvollisuutta koskevaa liikevaihtorajaa nostettaisiin inflaatiokehityksen huomioon ottamiseksi.

Kilpailuneutraliteettia koskevien säännösten lisäksi esityksellä muutettaisiin kilpailulain tietojenantovelvollisuutta sekä asian käsittelyä markkinaoikeudessa koskevia pykäliä.

Esityksellä muutetaan myös valtion erityisrahoitus- ja sijoitusyhtiöitä koskevia lakeja. Muutoksilla varmistetaan, että yhtiöt voivat täyttää niiden lakisääteiset tehtävät oikeudellisesti selkeässä toimintaympäristössä.

Esitettävien lakien on tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille esittelystä. — Edustaja Strandman.

18.54 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tällä kilpailulain muutoksella pyritään varmistamaan, että julkinen ja yksityinen sektori toimivat markkinoilla tasapuolisissa kilpailuolosuhteissa. Samalla vahvistetaan Kilpailu- ja kuluttajaviraston mahdollisuuksia valvoa julkisen sektorin markkinoilla tapahtuvaa toimintaa. Esitys perustuu hallitusohjelmaan, jonka tavoitteena on tehostaa julkisen sektorin kilpailua rajoittavan toiminnan valvontaa ja varmistaa siihen riittävät resurssit. Keskeinen uudistus on julkisyhteisöille ja niiden määräysvallassa oleville yksiköille säädettävä velvollisuus arvioida ja dokumentoida markkinoilla harjoittamaansa taloudellista toimintaa. Taloudellisella toiminnalla tarkoitetaan kaikkea toimintaa, jossa tavaroita tai palveluja tarjotaan markkinoilla.

Arvoisa rouva puhemies! Uudistuksen taustalla on havainto siitä, että julkisyhteisöjen toiminnasta, kustannuksista ja hinnoittelusta on usein puutteellisesti tietoa. Tämä vaikeuttaa valvontaa. Itsearviointivelvoitteen avulla julkisyhteisöt tunnistaisivat paremmin toimintansa vaikutukset kilpailuun ja samalla viranomaisvalvonnan edellytykset paranisivat.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi kirjanpidon eriyttämisvelvollisuuden täydentämistä, liikevaihtorajan nostamista 40 000 eurosta 50 000 euroon sekä mahdollisuutta kohdentaa valvontaa nykyistä tehokkaammin merkittävimpiin kilpailuongelmiin. Kokonaisuudessaan muutoksilla pyritään ehkäisemään kilpailun vääristymistä ja vähentämään julkisten varojen käyttöä toimintaan, joka vääristää kilpailua yksityisten yritysten kanssa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

18.56 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies ja kunnioitettu ministeri! Sanotaan tämmöinen prinsiippi tähän alkuun: yrittäjät pitävät tämän yhteiskunnan pystyssä ja varmistavat palvelut, eli he ovat äärimmäisen tärkeitä meille. Toimiva kilpailu ei ole vain talouspolitiikkaa, se on myös osa yhteiskunnan turvallisuutta. Kun markkinoilla on reilut pelisäännöt, yritykset uskaltavat investoida, kasvaa ja työllistää. Se tarkoittaa myös sitä, että huoltovarmuus vahvistuu, palveluiden laatu paranee ja veronmaksajien rahoja käytetään vastuullisesti. Siksi tämän esityksen tavoite on yksinkertainen: jatkossa julkisen ja yksityisen toimijan on kilpailtava samoilla säännöillä.

Nyt siis määritellään ensimmäistä kertaa selkeästi, milloin valtio, kunta tai hyvinvointialue toimii markkinoilla kilpailullisesti, ja samalla markkinaehtoisuuden vaatimus ulotetaan aiempaa selvemmin myös valtion toimintaan. Julkinen toimija ei voi saada kilpailuetua sellaisista eduista, joita yksityisellä yrityksellä ei ole käytettävissä. Samaa lajia on harrastettava samoilla pelisäännöillä.

Arvoisa puhemies! Pidän erityisen tärkeänä sitä, että nyt puhutaan myös kilpailun puolueettomuuden näkökulmasta ongelmallisissa piilotuissa ja ristiinostoissa. Jatkossa markkinaehtoisuuden vaatimus koskee paitsi hinnoittelua myös rahoitusta, pääomituksia, yh-

teiskunnallisten rakenteiden käyttöä ja tukipalveluita. Verovaroilla ei tule ylläpitää sellaista liiketoimintaa, joka syrjäyttää rehellisesti toimivia yrityksiä markkinoilta.

Turvallisuuden näkökulmasta pidän hyvänä sitä, että tässä tunnistetaan tilanteet, joissa merkittävä yleinen etu, kuten huoltovarmuus, kansalaisten turvallisuus tai kriittiset palvelut, voi perustellusti oikeuttaa poikkeuksia kilpailun puolueettomuuteen. Se tarkoittaa sitä, että rehellistä kilpailua edistetään, mutta ei yhteiskunnan turvallisuuden kustannuksella. Tämä tasapaino on tärkeä.

Arvoisa puhemies! Reilu kilpailu, terve markkinatalous ja vahva huoltovarmuus eivät ole toistensa vastakohtia, päinvastoin kilpailun toimivuus vahvistaa Suomen taloutta, yrittäjyyttä ja kriisinkestävyyttä. Siksi pidän hallituksen esitystä perusteltuna uudistuksena suomalaisen talouden ja yhteiskunnan turvallisuuden näkökulmasta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Haluaako ministeri kommentoida?

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.